

MOLNÁR, Martin (zost.). *Petrovce nad Laborcom. Monografia obce. Petrovce nad Laborcom* : Jozef Rovňák – EXCEL, 2018. 232 s. ISBN 978-80-89697-38-0.

V posledných rokoch vychádza čoraz viac monografií mapujúcich dejiny jednotlivých obcí a výnimkou nie je ani územie dnešného Zemplína. V roku 2018 sa takejto monografie dočkala aj obec Petrovce nad Laborcom v okrese Michalovce. Publikácia je rozdelená na dve rozsahom rovnocenné časti: textovú a obrazovú. Textová časť je rozčlenená do 12 kapitol podľa zaužívaných chronologických pravidiel slovenských dejín.

Ako to už býva zvykom v publikáciách takéhoto charakteru, autorom *Slova na úvod* je starosta obce Ing. Štefan Rovňák. Prvá kapitola je venovaná *Prírodným pomerom obce* (s. 9-15), ktorej autorom je Miroslav Buraľ. Aj keď z katastra dnešných Petroviac nad Laborcom zatiaľ nie sú známe žiadne archeologické nálezy, množstvo rôznych nálezov bolo objavených v katastroch susedných obcí a tiež na území dnešných Michaloviec. Túto problematiku spracovala Lýdia Gačková v druhej kapitole s názvom *Archeologické nálezy v susedstve obce* (s. 16-18). Je len škoda, že v rámci tejto kapitoly a zároveň ani v obrazovej prílohe nenájdeme žiadnu fotografiu alebo kresbu popisovaných archeologických nálezov.

Autorkou nasledujúcich štyroch kapitol je Alena Mišíková, ktorá spracovala dejiny obce od prvej písomnej zmienky až do roku 1918. Autorka postupne mapuje dejiny *Obce v stredoveku (1254 – 1526)* (s. 19-23), ďalej *v prvých storočiach novoveku (1526 – 1711)* (s. 24-28), nasleduje kapitola venovaná obdobiu rokov 1711 – 1848 s názvom *Obec do revolúcie* (s. 29-40) a napokon šiesta kapitola je venovaná dejinám *Obce do rozpadu rakúsko-uhorskej monarchie (1848 – 1918)* (s. 41-54). Čitateľ sa dozvie množstvo zaujímavých informácií o hospodárskych, náboženských, národnostných, demografických či majetkových pomeroch v Petrovcích nad Laborcom v rokoch 1254 – 1918.

Keďže sme sa aj my venovali v jednej našej štúdii dejinám Petroviac nad Laborcom,¹ veľmi nás prekvapila pasáž venovaná vinohradníctvu v obci. Podľa našich zistení sa v Petrovcích nenachádzali vinice v chotárnych častiach nazývaných Vinička a Za vinicu, ako to uvádza autorka Alena Mišíková (s. 24). Autorka totiž prebrala informácie o týchto chotárnych názvoch z práce Valentíny Uličnej,² ktorá tieto informácie čerpala z publikácie *Rajonizácia viniča v ČSSR*³ od Antona Kišona a Rolanda Hanáka. Tí síce takéto chotárne názvy uvádzajú, ale nie pri Petrovcích

- 1 VOJNA, Matúš. Petrovce nad Laborcom v rokoch 1254 – 1526. Z dejín obce a života jej obyvateľov v stredoveku. In *Dejiny – Internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove*, roč. 13, 2018, č. 1, s. 10-37.
- 2 ULIČNÁ, Valentína. Rozšírenie pestovania viniča hroznorodého (*Vitis Vinifera* L.) na východnom Slovensku v minulosti. In *Zborník Pedagogickej fakulty v Prešove Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach – Prírodné vedy*, roč. 19, 1982, č. 1, s. 131-158.
- 3 KIŠON, Anton – HANÁK, Roland. *Rajonizácia viniča v ČSSR*. Bratislava : SAV, 1962, 332 s.

nad Laborcom ale pri Petrovciach,⁴ ktoré síce v minulosti tiež patrili do okresu Michalovce, ale dnes už patria do okresu Sobrance. Zároveň sa tieto chotárne názvy nenachádzajú na žiadnej zo starých máp Petrovci nad Laborcom ale nachádzajú sa v chotári spomínaných Petrovci.⁵

Nasledujúce tri kapitoly sú venované obdobiu rokov 1918 – 1989. Martin Molnár spracoval dejiny *Obce v Československej republike (1918 – 1939)* (s. 55-65) a tiež dejiny *Obce v Slovenskej republike (1939 – 1944)* (s. 66-70). Autorom deviatej kapitoly s názvom *Obec v rokoch 1944 – 1989* je Václav Ihnát (s. 71-96). Nasleduje *Kalendárium od roku 1990* (s. 97-106), ktorého autorkou je Jana Zaťovičová Pčolinská. Kalendárium zaznamenáva významné udalosti v Petrovciach nad Laborcom až do roku 2017.

Nasledujúca kapitola je venovaná *Národopisným črtám* v obci, ktorej autorom je Maroš Demko (s. 107-117). Autor postupne sleduje tradičné bývanie a staviteľstvo v obci, hospodárske práce, odev, stravu, rodinný život, svadbu a kalendárne zvyky. Autorom poslednej kapitoly je Peter Karpinský, ktorej obsahom je *Nárečie obce* (s. 118 – 123). Kapitola obsahuje aj ukážky nárečových textov. Záver textovej časti publikácie predstavuje *Výberový zoznam prameňov a literatúry* (s. 124-127), ktorý však neobsahuje základné publikácie venované dejinám Michaloviec, čo je dosť prekvapujúce, keďže Petrovce nad Laborcom patrili do michalovského panstva, neskôr okresu. Namiesto toho sú tam uvedené publikácie venované dejinám Humenného. Zoznam prameňov a literatúry bol pravdepodobne bezo zmeny len prevzatý z inej obecnej monografie niektorej dediny, ktorej dejiny sú späté práve s mestom Humenné.

Druhú časť publikácie predstavuje veľmi rozsiahla obrazová príloha s názvom *Petrovčania pred objektívom* (s. 129-231), ktorú zostavili Jana Zaťovičová Pčolinská a Jiří Zaťovič. Obrazová príloha je tematicky členená: *Ako sa menila tvár obce, Obecné akcie, Laborec kedysi a dnes, Kostol, Deti, Dzivky, Parobci, Ženy, Chlapi, Svadobné a rodinné fotografie, Vojaci, Amerikáni, Škôlka a Škola, Družstvo* atď. Publikáciu uzatvára *Slovo na záver* (s. 232) od Jiřího Zaťoviča. Aj napriek uvádzaným nedostatkom a nepresnostiam hodnotíme publikáciu veľmi kladne, keďže zaplňuje ďalšie biele miesto v mozaike našich regionálnych dejín.

Matúš Vojna

4 KIŠON, Anton – HANÁK, Roland. *Rajonizácia viniča v ČSSR*. Bratislava : SAV, 1962, s. 198, 201.

5 <https://mapire.eu/en/map/cadastral/?layers=osm%2C3%2C4&bbox=2481831.482734233%2C6224723.446774491%2C2489393.971220198%2C6227112.103908404>